

Georges Kleiber

Katedra „Nauk o języku” USIAS

Członek Królewskiej Belgijskiej Akademii Języka i Literatury francuskiej

Temat : Opinia o książce P. Marty Sobieszewskiej pt. *CLARTÉ ET PRÉCISION DU DISCOURS JURIDIQUE : PROCÉDÉS RÉFÉRENTIELS DANS LES ARRÊTS DE LA COUR DE CASSATION [JASNOŚĆ I PRECYZJA Dyskursu Prawa : MECHANIZMY REFERENCJALNE W WYROKACH COUR DE CASSATION]*

Z dużą przyjemnością wydaję opinię nt. książki P. Marty Sobieszewskiej *Jasność i precyzja...*. Zazwyczaj jest to zadanie dość niewdzięczne. W tym przypadku jest zupełnie inaczej, ponieważ książka p. Sobieszewskiej budzi podziw, zarówno swoją jakością, jak i zaangażowaniem, jednocześnie teoretycznym i praktycznym.

Spróbuję w kilku zdaniach wyjaśnić dlaczego.

Wykonana praca wpisuje się w coraz silniejszą tendencję do współpracy różnych dyscyplin, ich łączenia się w projektach i działaniach o dużym potencjale innowacyjności intelektualnej. Ma jednak wyraźną przewagę nad innymi przedsięwzięciami podobnego typu, ponieważ p. Sobieszewska znakomicie wykorzystuje swoje podwójne wykształcenie : szeroko cenionej (w kraju i w całej Europie) językoznawczynie – romanistki i zawodowej prawniczki, posiadaczki wysoko cenionych dyplomów polskich i zagranicznych. Swoją monografią bierze aktywny udział w tworzeniu się i rozwoju nowej dyscypliny naukowej – juryslingwistyki, bardzo obiecującej na poziomie teorii i zastosowań praktycznych.

Jako semantyk i metateoretyk, mogę tylko pochwalić p. Sobieszewską za jej doskonałą znajomość tekstów nt. referencji, zarówno „klasycznych” (Platona, Leibniza, Locke’a, Mill’a) jak i bardziej „nowoczesnych” (Frege, Russell, Quine) i całkiem współczesnych (Milner’a , Ducrot’a, Halliday’a&Hasan). Dochodzi do tego umiejętność, rzadka obecnie, zachowania dystansu i samodzielność intelektualna, wyraźne również podczas analizy mechanizmów referencjalnych zaobserwowanych w 126 wyrokach francuskiej Cour de Cassation z lat 1968-2015, wybitnie precyzyjnych i finezyjnych. Szczególnie podkreślić należy właściwy wybór korpusu do badań : wyroki Cour de Cassation są niedościgłym wzorem jasności i precyzji. Analiza wymogów którym muszą odpowiadać na

poziomie mechanizmów referencjalnych, wyborów, często bardzo trudnych, pomiędzy wyrażeniami referencjalnymi którymi może dysponować sędzia, rzuca nowe światło na zasadnicze problemy współczesnej semantyki (operowanie symbolami wskazującymi, dwuznaczność, użycie referencjalne vs. użycie atrybutywne deskrypcji określonych etc.). Wnikliwa obserwacja procedur referencjalnych stosowanych w tych tekstach pozwala również dostrzec nowe fakty w dziedzinie powtórzenia dosłownego (nie mylić z anaforą „wierną”), czy też w bardzo delikatnej kwestii używania maksym w tego typu tekstach.

Ta monografia bardzo poszerzyła moją wiedzę, jako Francuza, na temat specyfiki języka francuskiego prawa (które dotyczy w końcu nas wszystkich), szczególnie na temat performatywności wyroków, ale również nt. ciężaru odpowiedzialności która spoczywa na osobie sędziego, a zwłaszcza sędziego Cour de Cassation, której wyroki są ostateczne. Tekst wyroku jest doskonałym przykładem stosowania maksymy Austina : „Mówić, to działać”, a działanie to powinno być, o ile to możliwe, doskonałe. Mogłem również poszerzyć i pogłębić moją znajomość ... życia społecznego moich współczesnych rodaków, dzięki obfitości i różnorodności przedstawianych w tych wyrokach sytuacji.

Książka p. Sobieszewskiej bardzo harmonijnie wpisuje się w krąg inicjatyw i perspektyw współpracy europejskiej w dziedzinie opracowywania i interpretacji tekstów prawa, wymogów dobrej znajomości prawa takiego czy innego kraju, ale również w tendencję, coraz wyraźniejszą w kierunku integracji tekstów prawa, budowy gmachu Prawa Europejskiego.

Na koniec, pragnę również wyrazić uznanie p. prof. Markowi Kęsikowi, za jego wkład w kształcenie i promowanie p. Marty Sobieszewskiej, której dokonania naukowe przyczyniają się do umocnienia prestiżu Państwa Uniwersytetu na forum międzynarodowym.

Sporządzono w Strasburgu, w ten słoneczny, przedjesienny ranek 5-go września

(podpis)

* University of Strasbourg Institute for Advanced Study